

Het Leerlab

Aanbod van het Expertisecentrum Innoord

Algemene informatie
2021-2022

expertise
centrum **INNOORD**

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Theoretische onderbouwing	3
De (hoog)begaafde leerling	3
Het aanbod	4
Signalering en selectie van de doelgroep	5
Selectie voor het Leerlab	5
Aanbod	6
Leerdoelen	6
De thema's	7
Afspraken tussen school en Leerlab	9
Planning en groepen	9
Ruimte en materialen	9
Communicatie	9
Leerlab aanvragen	11
Literatuur	12
Bijlage	13

Inleiding

Het Leerlab is een arrangement dat sinds 2017 wordt aangeboden vanuit het Expertisecentrum. Dit arrangement kan worden aangevraagd voor een groepje leerlingen dat meer uitdaging nodig heeft dan in de groep geboden kan worden.

Een les van het Leerlab duurt 1,5 tot 2 uur. In die tijd zijn leerlingen bezig met verrijken door middel van onder andere hogere orde denkvragen en onderzoekend en ontwerpend leren. Ze leren te debatteren, filosoferen en ontwikkelen hun creatieve vaardigheden. Daarnaast wordt ook gewerkt aan een growth mindset en de executieve functies die essentieel zijn voor de ontwikkeling van talenten. Deze vaardigheden oefenen ze binnen een bepaald thema.

Per jaar worden drie verschillende thema's aangeboden. Op dit moment zijn er elf thema's ontwikkeld voor het Leerlab en er komen elk jaar nieuwe thema's bij.

Het Leerlab wordt aangeboden voor leerlingen van groep 5 t/m 8. Dat kan per jaargroep of in een combinatiegroep. De groep bestaat uit 6 tot 8 leerlingen die niet belemmerd worden door ernstige gedrag- of sociaal-emotionele problematiek.

De lessen worden verzorgd door een BPO-er van het Expertisecentrum of een leerkracht van de eigen school. In het laatste geval wordt de leerkracht aan het begin van het traject begeleid door een BPO-er. Wanneer een BPO-er eerst het Leerlab opzet, is het de bedoeling dat dit op den duur wordt overgenomen door een leerkracht van de eigen school.

Dit document biedt algemene informatie over het Leerlab. Het dient om scholen te informeren over het aanbod, de onderbouwing hiervan en de mogelijkheden van het arrangement. Scholen kunnen dit gebruiken in communicatie naar het team, ouders of zelfs (delen ervan) opnemen in hun schoolplan.

Allereerst wordt er een theoretische onderbouwing gegeven van de doelgroep en het Leerlab. Daarna wordt de signalering en selectie besproken. Vervolgens wordt er kort uitgewijd over het aanbod en de afspraken tussen de school en het Leerlab. Tot slot wordt uitgelegd hoe het arrangement kan worden aangevraagd.

Theoretische onderbouwing

De (hoog)begaafde leerling

Er bestaan veel verschillende theorieën en definities van hoogbegaafdheid. Er is daarom geen eenduidige definitie van wat een (hoog)begaafde is. Vaak wordt hoogbegaafdheid geduid aan de hand van het IQ. Intelligentie wordt daardoor vaak gezien als een vaststaand gegeven (Kieboom & Venderickx, 2017). Wanneer gekeken wordt naar IQ, wordt aangehouden dat een IQ van 130 of meer op de normaalverdeling betekent dat die persoon hoogbegaafd is. Dit geldt voor ongeveer 2 tot 3% van de mensen (Bakx, De Boer, Van den Brand & Van Houtert, 2016).

Het definiëren van hoogbegaafdheid met alleen het IQ heeft door nieuwe wetenschappelijke inzichten niet meer de voorkeur. Over het algemeen kan gesteld worden dat er twee trends zichtbaar zijn in de benadering van hoogbegaafdheid. De eerste is de trend van een vaststaande intelligentie naar een dynamische intelligentie die ontwikkeld moet worden. De tweede trend is van een benadering van hoogbegaafdheid op puur cognitief gebied naar een hoogbegaafdheid dat zich ook voor een groot deel manifesteert in de persoonskenmerken van kinderen. Dit heeft geresulteerd in verschillende schema's, lijsten en theorieën over hoe er naar hoogbegaafdheid gekeken kan worden¹. Wat deze theorieën alleen gemeen hebben is dat de hoge intelligentie een 'eis' blijft om hoogbegaafd te zijn, al hoeft dit niet met een IQ test te worden onderbouwd.

Bij Innoord wordt gesproken van (hoog)begaafde leerlingen. Hierdoor wordt voorkomen dat er een lijn wordt getrokken tussen wie wel of niet binnen deze doelgroep zou vallen. Een (hoog)begaafde leerling is een leerling die meer uitdaging nodig heeft dan het reguliere programma biedt. Het uitgangspunt hierbij is dat deze leerlingen allemaal begaafd zijn. Ze hebben een hoger dan gemiddelde intelligentie en hebben de potentie om cognitief meer aan te kunnen dan de meeste van hun leeftijdsgenoten. Wat hun IQ daadwerkelijk is, doet er weinig toe. Wat er toe doet, is hoe hun begaafdheid zich uit in hun dagelijks leven. Dit is afhankelijk van hun omgeving, eigen persoonlijkheid en hun ontwikkelingsproces (Kieboom & Venderickx, 2017). Een (hoog)begaafde leerling kan een groter bewustzijn hebben en wordt daardoor ook wel hoogalert (Althuizen, De Boer & Van Kordelaar, 2014) genoemd. Deze alertheid heeft effect op hoe een leerling de wereld om zich heen beleeft en zich daarin beweegt. In de literatuur wordt daarom onderscheid gemaakt tussen de specifieke persoonlijkheidseigenschappen (zijnsluit) en de cognitieve elementen van hoogbegaafdheid (denksluit) (Kieboom & Venderickx, 2017) van deze kinderen. Dit is te zien in het schema hiernaast.

Cognitief - zijnsluit model van hoogbegaafdheid (Kieboom, 2007)

¹Bekende wetenschappers die over (hoog)begaafdheid spreken zijn Sternberg, Gardner, Renzulli, Mönks, Gagné en Heller. Hierover is meer te vinden in het boek van Bakx, De Boer, Van den Brand & Van Houtert (2016).

In het kort kan gesteld worden dat een (hoog)begaafde van Innoord een leerling is met veel cognitieve potentie waardoor er een extra uitdagend aanbod nodig is en bepaalde zijnskenmerken heeft die hem of haar beïnvloeden in het dagelijks leven. Hoe de (hoog)begaafdheid van de leerling zich uit is per individu verschillend. Elke leerling gaat anders om met zijn of haar zijnsluit en heeft andere behoeften in het luik 'denken'. Het is daarom van belang dat deze leerlingen op beide fronten worden ondersteund.

Het aanbod

Een (hoog)begaafde leerling moet in de basis (eigen groep) compacten en verrijken (Drent & Van Gerven, 2012). Met compacten en verrijken wordt bedoeld dat de reguliere leerstof wordt gecompact zodat de leerlingen sneller door de stof gaat, terwijl de leerling daarnaast verdiepende en verbredende opdrachten krijgt. Het compacten en verrijken in de reguliere groep is essentieel en vormt de basis voor goed onderwijs voor (hoog)begaafden (Koenderink, 2015). Het zal echter per leerling en vakgebied verschillen hoe dit compacten en verrijken vorm krijgt.

Bij een leerling die naast het denkluik ook in het zijnsluit tegen eigenschappen van zichzelf aanloopt en zich daardoor anders voelt, extra gevoelig is of onderpresteert, zal ook veel aandacht moeten gaan naar het aanleren van metacognitieve, persoonlijke of sociale vaardigheden (Kieboom & Venderickx, 2017). Omdat in de eigen groep vaak de nadruk ligt op het denkluik, is het verstandig voor deze leerlingen om naast de basis in de groep ook te verrijken in een verrijkingsgroep. Het Leerlab vervult op veel scholen van Innoord deze taak.

In het Leerlab gaat veel aandacht naar het zijnsluit, in plaats van alleen de cognitieve uitdaging (denkluik). Veel (hoog)begaafde leerlingen komen vroeg of laat barrières tegen die hen beïnvloeden (Kieboom & Venderickx, 2017). Hier moeten ze mee leren omgaan. De cognitief uitdagende opdrachten zijn het middel om te kunnen werken aan deze persoonsvorming. De leerlingen werken aan executieve functies (Herrewijn & Monfils, 2019), mindset (Dweck, 2018) en leren leren, leren leven en leren denken (Boekhorst-Reuver, 2010). In het Leerlab kunnen de leerlingen samen met ontwikkelingsgelijken aan deze vaardigheden werken. Hierdoor krijgen ze meer inzicht in waarom ze zijn zoals ze zijn en dat er anderen zijn zoals zij. De vaardigheden die worden aangeboden in de groepsoverstijgende klas, kunnen verder worden ingeoeffend in de eigen klas.

Omdat het Leerlab niet alleen kijkt naar hoogbegaafde leerlingen, maar naar (hoog)begaafde leerlingen die extra uitdaging nodig hebben, is de groep leerlingen die meedoet aan het Leerlab zeer heterogeen en kan er veel van elkaar geleerd worden. Op dit moment wordt het Leerlab aangeboden van groep 5 tot en met 8. Echter kan dit aanbod vanaf groep 1 een zeer mooie aanvulling op de basis in de klas zijn.

Signalering en selectie van de doelgroep

Het is essentieel om (hoog)begaafde leerlingen direct bij de start op school te signaleren. Dit kan voorkomen dat een leerling zich aanpast aan de andere kinderen op school en gaat onderpresteren (Bakx, De Boer, Van den Brand & Van Houtert, 2016). Zoals beschreven in de visie (hoog)begaafdsonderwijs Innoord en het protocol intake/signalering (hoog)begaafdheid Innoord zijn er een aantal belangrijke stappen voor de scholen om deze leerlingen te signaleren en hun potentieel tot ontwikkeling te kunnen brengen.

Deze signalering start al bij de intake van de nieuwe leerling op school en wordt vervolgd met observaties in de kleutergroep en uiteindelijk in elk jaar een quickscan van de hele groep. Op deze manier kan de school ervoor zorgen dat alle (hoog)begaafde leerlingen in beeld zijn, ook wanneer ze pas later kenmerken van een ontwikkelingsvoorsprong laten zien. De procedure van signalering is uitgebreid beschreven in het protocol intake/signalering (hoog)begaafdheid Innoord.

Selectie voor het Leerlab

Wanneer de school door middel van een goede intake en signalering de (hoog)begaafde leerlingen in beeld heeft, zal de school zelf kunnen bepalen voor welke leerlingen deelname aan het Leerlab een goede aanvulling op het reguliere programma zal zijn. Wel zou het kunnen dat de school ervoor kiest om de selectie voor het Leerlab breder te trekken en meer leerlingen toe te voegen aan de groepen. Bijvoorbeeld leerlingen die niet direct als (hoog)begaafd zijn gesignaleerd, maar wel duidelijk signalen in de groep laten zien dat zij meer uitdaging nodig hebben.

In dit geval, of wanneer de school de (hoog)begaafde leerlingen nog onvoldoende in beeld heeft bij de start van een Leerlab, kan er worden geselecteerd aan de hand van selectiecriteria die zijn opgesteld voor het Leerlab. Deze zijn te vinden in de bijlage. Dit instrument signaleert vooral de begaafde, 'goed functionerende' leerlingen die extra uitdaging nodig hebben. De onderpresterende (hoog)begaafden en (hoog)begaafden die dusdanige zijnskenmerken hebben dat dit hun werk- of leerhouding beïnvloedt, worden met dit instrument vaak over het hoofd gezien. Dat wil niet zeggen dat deze leerlingen geen baat zouden hebben bij het Leerlab. Om deze leerlingen toch te kunnen selecteren zal de school toch over moeten gaan tot een signalering zoals beschreven in het protocol.

Wij raden in dat geval aan de Quickscan van www.hoogbegaafdheid-in-zicht.nl in te vullen voor alle leerlingen van de groepen die aan het Leerlab gaan deelnemen. Als het Leerlab direct aan het begin van het jaar start en er is nog geen selectie geweest, is het verstandig dat de leerkracht van het vorige leerjaar dit doet. Deze Quickscan geeft binnen een half uur een duidelijk beeld van de opvallende leerlingen op het gebied van (hoog)begaafdheid. Daarnaast is het belangrijk dat de leerkracht van de groep rekening houdt met onderpresterende leerlingen en extra goed observeert bij NT2 leerlingen. Stimulerend signaleren door middel van bijvoorbeeld de Denksleutels² of niet talige raadsels kunnen hierbij helpen.

² www.swvpo3006.nl/dit-zijn-denksleutels

Aanbod

Zoals beschreven in de onderbouwing van de doelgroep en het aanbod, is het belangrijk dat leerlingen in het Leerlab ondersteuning krijgen bij de ontwikkeling van zowel hun denkluik als hun zijnsluik (Kieboom & Venderickx, 2019).

De thema's van het Leerlab zijn zo opgebouwd dat in elk thema zoveel mogelijk vaardigheden worden aangesproken. De uitdagende opdrachten die gegeven worden, dragen bij aan het voeden van de leerhonger. De leerlingen worden gemotiveerd, hun creatieve vaardigheden worden ontwikkeld en hun intelligentie wordt op het juiste niveau aangesproken. Dit wordt gedaan aan de hand van hogere orde denkvragen van de Taxonomie van Bloom (Valcke, 2010), onderzoekend en ontwerpnd leren, debatteren, filosoferen en het ontwikkelen van creatieve vaardigheden. Dit wordt ook wel het leren denken genoemd (Te Broekhorst-Reuver, 2010). Naast het leren denken moeten de kinderen ook leren leren en leren leven.

Om dat te bereiken worden de opdrachten op een dergelijke manier aangeboden dat het bijdraagt aan het ontwikkelen van hun zijnsluik. Veel van de opdrachten zijn dusdanig uitdagend dat leerlingen ook tegen barrières aanlopen van hun zijnsluik. Hierdoor worden de sociale vaardigheden (leren leven), executieve functies (leren leren) en de growth mindset (Dweck, 2018) ontwikkeld.

Leerdoelen

Bovenstaande activiteiten om het denk- en zijnsluik te ontwikkelen zijn te vertalen naar doelen. Er zijn daarom veel leerdoelen te benoemen voor het Leerlab. Deze leerdoelen worden geoefend gedurende de gehele periode dat de leerling in het Leerlab zit. Elke les, of serie lessen, binnen een thema heeft de nadruk op één of meerdere van deze doelen liggen. Er zit geen opbouwende leerlijn in de thema's. Dit heeft te maken met de vrije inzetbaarheid van de thema's. De thema's kunnen in verschillende groepen, op verschillende momenten van het jaar en in verschillende volgorde worden aangeboden. Daarnaast kan het niveau van de leerlingen per school zeer verschillen. De leerkracht of BPO-er die les geeft aan het Leerlab wordt verwacht het niveau van de groep in te schatten en daarop de leerdoelen aan te passen.

Naast de kennisoverdracht die bij het thema hoort, zijn onderstaande leerdoelen de meest voorkomende in het Leerlab:

- Leerlingen ontwikkelen hun nieuwsgierigheid, probleemoplossend vermogen en creativiteit.
- Leerlingen ontwikkelen hun executieve functies: waaronder voornamelijk zelfreflectie op werk en gedrag (metacognitie), flexibiliteit, doelgericht werken, planning en organisatie en hun doorzettingsvermogen.
- Leerlingen worden gestimuleerd om zelf logisch te redeneren en kritisch na te denken. Dit gebeurt vaak via de vaardigheden debatteren en filosoferen.
- Leerlingen leren om samen te werken en compromissen te sluiten.
- Leerlingen ontwikkelen hun ontwerp- en onderzoeksvaardigheden en kunnen daardoor vragen stellen, oorzaak en gevolg benoemen en analyseren.
- Leerlingen leren zelf initiatief en verantwoordelijkheid te nemen.

- Leerlingen worden cognitief uitgedaagd met hogere orde denkvragen (Bloom) of de Denksleutels.

De thema's

Op dit moment zijn er elf thema's gemaakt voor het Leerlab. Voor alle thema's geldt dat het een lessenreeks is met meerdere onderdelen waarbij zoveel mogelijk verschillende vaardigheden worden aangesproken. Bovenstaande doelen zijn verweven in de lessen. De thema's hebben rond de 20 lessen. De leerkracht kan hier lessen uit halen of aan toevoegen naargelang de planning en mogelijkheden van de school. Vaak wordt er ook geprobeerd om ouders of anders specialisten te betrekken voor een gastles. Hieronder zijn de thema's kort toegelicht:

- Thema Moendoes: Expeditie Moendoes is een spel waarbij leerlingen een team van wetenschappers vormen die informatie analyseren uit bronnen over een nieuwe planeet 'Moendoes'. In dit thema worden de creatieve vaardigheden volop aangesproken en de leerlingen sluiten af met het doen van een eigen onderzoek volgens de onderzoekscyclus.
- Thema Spel: In dit thema gaan leerlingen spellen spelen en ontwerpen. Door aandacht te besteden aan de executieve functies en de denkhoeden leren leerlingen na te denken over strategieën, omgaan met winnen en verliezen en eventuele frustratie. Ze sluiten het thema af met het maken van een eigen escape room aan de hand van de ontwerpcyclus.
- Thema Het lichaam: In dit thema verdiepen de leerlingen zich in het menselijk lichaam. Er wordt onder andere gekeken naar de verschillende organen (eventueel zelfs een orgaan ontleed) en de levensfasen. Ook wordt er aandacht besteed aan EHBO, de hersenen (leren leren) en executieve functies (Breinhelden). De leerlingen sluiten het thema af met een onderzoek volgens de onderzoekscyclus.
- Thema De wereld: een breed thema over de mens (cultuur) en de aarde (natuur) en hoe deze met elkaar kunnen botsen (milieuvervuiling). De leerlingen doen proefjes, maken posters en geven presentaties. Er wordt een kwalitatief onderzoek gedaan (observaties of interviews, dus geen experiment) waarbij wordt gevraagd naar meningen, ideeën en ervaringen volgens de onderzoekscyclus.
- Thema Techniek & robots: Het thema techniek en robots is erg praktisch. In dit thema wordt stilgestaan bij de moderne ontwikkelingen van computers, techniek en robots. De leerlingen bouwen een kettingreactie en robotjes volgens de ontwerpcyclus en hebben veel doorzettingsvermogen, flexibiliteit en creatief denken nodig.
- Thema Media: In het thema media wordt gekeken naar alle soorten media. Er wordt gefilosofeerd over mediavraagstukken en gesproken over het gebruik van social media. Het thema wordt afgesloten met het vormen van een eigen redactie en het uitbrengen van een eigen krant of het maken van een eigen website.
- Thema Politiek: In dit thema wordt gekeken naar politiek op alle niveaus: van de leerlingenraad tot aan internationale overlegorganen. Er wordt onderzoek gedaan naar concepten zoals democratie, vrijheid van meningsuiting, verschillende politieke stromingen en staatsvormen. Het thema wordt afgesloten met een eigen verkiezing. De groep vormt eigen partijen, gaat stemmen en de coalitie mag een Leerlables invullen.

- Thema Dierenrijk & de evolutietheorie: dit thema draait om de evolutietheorie. De leerlingen kunnen uiteindelijk de zin: 'concurrentie in de natuur en de overerving van de familie zorgt dat iets stapje voor stapje kan veranderen' uitleggen. Thema's zoals dna en erfelijkheid worden besproken, maar ook andere visies op de oorsprong van de wereld worden besproken, zoals het scheppingsverhaal. Als eindopdracht wordt onderzoek gedaan naar een dier in het licht van evolutie.
- Thema doorzetters: Dit thema draait om doorzettingsvermogen. Alle leerlingen bedenken een eigen project waarmee ze die periode bezig willen zijn. Zodra ze gestart zijn mogen ze niet stoppen tot het is afgerond, zodat ze leren doorzetten. Ze oefenen op deze manier met de leerkuil.
- Thema Architectuur: In het thema architectuur verkennen de leerlingen de wereld van de bouwkunst. Aan de hand van de concepten lijnen, ruimte, kleur en vorm worden verschillende architecten en bouwstijlen besproken. De leerlingen kijken naar stevige constructies, bouwen een brug, ontwerpen een eigen huis en doen veel verschillende losse opdrachten omtrent architectuur. De ontwerpcyclus komt veel aan bod.
- Thema Uitvinders: In dit thema leren de leerlingen hoe het is om een uitvinder te zijn. Ze leren over verschillende uitvinders en uitvindingen, over patenten en wat er voor nodig is om iets uit te vinden: veel doorzettingsvermogen. Door middel van verschillende opdrachten leren ze hun creativiteit te gebruiken. Uiteindelijk wordt er één echte (nieuwe) uitvinding gedaan aan de hand van de ontwerpcyclus.

Afspraken tussen school en Leerlab

Wanneer een school wil starten met het arrangement Leerlab, wordt er tussen de school en het Leerlab een aantal belangrijke afspraken gemaakt. Onderwerpen die worden besproken zijn de planning, de groepen en daarnaast de ruimte en materialen die ter beschikking van het Leerlab komen. Ook wordt besproken hoe de communicatie zal lopen.

Planning en groepen

Het schooljaar is opgedeeld in drie perioden die de schoolvakanties volgen:

1. Start schooljaar tot kerstvakantie
2. Januari tot meivakantie
3. Meivakantie tot einde schooljaar

In elke periode wordt één thema aangeboden. Dit betekent dat er in totaal gedurende het schooljaar drie thema's worden aangeboden. De thema's zijn in principe zo opgebouwd dat er veel vrije keuze is voor de Leerlab leerkrachten. Bepaalde onderdelen kunnen worden uitvergroot of juist weggelaten (Zie thema's).

Voor één leerlabgroep moet minstens 1,5 uur gerekend worden. Tussen verschillende groepen moet een korte pauze zitten zodat de leerkracht van het Leerlab de benodigde spullen kan klaarleggen.

De groepen worden samengesteld door de school (Zie Doelgroep). Een groep van 6 tot 8 leerlingen is ideaal, maar hierover kan met de uitvoerende leerkracht of BPO-er worden overlegd. Hoe groter de groepen zijn, hoe minder individuele aandacht de leerlingen krijgen en dus hoe minder effectief het Leerlab is. Een even aantal heeft de voorkeur in verband met de vele samenwerkingsopdrachten.

Scholen kunnen kiezen om vanuit het Leerlab extra verrijkend werk mee te geven voor in de klas. Een voorwaarde hiervoor is dat er in de eigen groep wordt gecompact en er wordt toegezien dat leerlingen het extra Leerlabwerk ook daadwerkelijk doen.

Ruimte en materialen

De school moet een lokaal beschikbaar hebben voor het Leerlab. In dit lokaal moeten in ieder geval een digibord, voldoende tafels en stoelen en een whiteboard aanwezig zijn. Het is een pré als er in het lokaal voldoende ruimte is om materialen op te hangen.

De Leerlab leerkracht of BPO-er neemt alleen de themagebonden materialen mee. Verbruiksmaterialen worden verzorgd door de school. Het is handig als deze aanwezig zijn in het lokaal, maar leerlingen kunnen het ook meenemen uit de eigen groep. Beschikking tot een Chromebook per leerling of tweetal is essentieel, omdat veel opdrachten met behulp van een device worden uitgevoerd.

Communicatie

Het is van belang dat er een goede communicatie is tussen de groepsleerkracht en de Leerlab leerkracht of BPO-er. Van de laatste mag worden verwacht dat deze elke les observaties noteert in een gedeeld bestand van de betreffende groep en na elk thema

een samenvattende evaluatie maakt over de ontwikkeling van de leerling. Hierin wordt ook de eigen evaluatie van de leerling meegenomen.

Van de groepsleerkracht wordt verwacht dat die elke week de observaties van de eigen leerlingen leest en de communicatie verzorgt tussen de ouders en de Leerlab leerkracht. De groepsleerkracht beantwoordt in eerste instantie de vragen over het Leerlab en kan bij specifieke vragen doorverwijzen naar de Leerlab leerkracht. Ook wordt verwacht dat de groepsleerkracht in de oudergesprekken de samenvattende evaluatie van de leerling deelt met de ouders.

Aan het eind van elke periode vindt een evaluatie plaats. Dit is drie keer per schooljaar, vóór de kerst-, mei- en zomervakantie. Bij het evaluatiegesprek zijn de groepsleerkracht, de Leerlab leerkracht of BPO-er en de ib'er aanwezig. Deze evaluaties kunnen tot gevolg hebben dat er wordt besloten dat een leerling niet langer kan deelnemen aan het Leerlab of tot het toevoegen van een nieuwe leerling aan het Leerlab.

Leerlab aanvragen

Wanneer een school naast het compacten en verrijken in de groepen ook graag een verrijkingsgroep op wil zetten op school, kan hiervoor het arrangement Leerlab worden aangevraagd. Het is de bedoeling dat de BPO-er die het Leerlab komt geven, als dit mogelijk is, uiteindelijk het stokje overdraagt aan een leerkracht van de school die het Leerlab in daaropvolgende jaren kan doorzetten.

Het is ook een mogelijkheid om geen arrangement aan te vragen, maar om een leerkracht te laten begeleiden door een BPO-er zodat de leerkracht vanaf het begin zelf het Leerlab kan geven. Het voordeel hiervan is dat de communicatie en organisatie binnen de school blijft en de leerkracht veel leerlingen vaak al kent. Wanneer dit laatste de wens is van de school, kan hierover apart contact worden opgenomen met het Expertisecentrum.

Het schooljaar 2021-2022 kost het Leerlab €4500 voor één dagdeel voor één jaar. De BPO-er kan op één dagdeel maximaal 2 groepen begeleiden. Wanneer er slechts voor één groep Leerlab wordt aangevraagd zijn de kosten €2500 per jaar. Op de website van het Expertisecentrum kan het aanvraagformulier worden ingevuld: <https://expertisecentrum.innoord.nl/20-leerlab/>. Het Expertisecentrum zal contact opnemen wanneer het aanvraagformulier binnen is.

Literatuur

- Althuisen, M., De Boer, N., & Van Kordelaar, N. (2014). *Een andere kijk op hoogbegaafdheid*. Amsterdam: Uitgeverij SWP.
- Bakx, A., De Boer, E., Van den Brand, M. & Van Houtert, T. (2016). *Werken met begaafde leerlingen in de klas*. Assen: Uitgeverij Koninklijke Van Gorcum.
- Boekhorst - Reuver, J. te, (2010). *DVL: Doelen en Vaardigheden Lijst*, Enschede: SLO.
- Dweck, C. S. (2018). *Mindset. Verander je manier van denken om je doelen te behalen*. Amsterdam: Uitgeverij SWP.
- Herrewijn, B. & Monfils E. (2019). *Breinhelden. Een programma voor groep 5/6. Doordacht werken aan executieve functies*. Rotterdam: Bazalt.
- Kieboom, T. & Venderickx, K. (2017). *Meer dan intelligent. De vele gezichten van hoogbegaafdheid bij jongeren en volwassenen*. Tiel: Lannoo.
- Koenderink, T (2012). *De 7 uitdagingen. De 7 uitdagingen in het onderwijs aan cognitief getalenteerde kinderen*. Venlo: Novilo.
- Valcke, M. (2010). *Onderwijskunde als ontwerpwetenschap*. Gent: Academia Press.

Bijlage

Selectiecriteria Leerlab (voorbeeld)

Naam leerling:	Datum:
Naam leerkracht:	Groep:
Selectiecriteria	Score: 1 = zwak, 5 = zeer sterk*
1. Werken met de weektaak	
De leerling heeft aan het eind van de weektaak alle leerdoelen behaald.	1 2 3 4 5
De leerling kan zelf aangeven welke doelen kunnen worden overgeslagen (omdat doelen al bereikt zijn), geoefend moeten worden of waarbij extra instructie nodig is.	1 2 3 4 5
De leerling kan zelfstandig het werk van de weektaak plannen, waardoor ook de gemiste instructie en werktijd kan worden ingehaald.	1 2 3 4 5
2. Coachende leerkracht	
De leerling heeft voldoende aan de ondersteuning van een coachende leerkracht.	1 2 3 4 5
3. Werkhouding	
De leerling kan geconcentreerd en zelfstandig werken.	1 2 3 4 5
De leerling kan omgaan met uitgestelde aandacht.	1 2 3 4 5
De leerling kan samenwerken met medeleerlingen.	1 2 3 4 5
4. Persoonskenmerken	
De leerling is intrinsiek gemotiveerd: heeft zin om zich aan school- of werktaken te zetten.	1 2 3 4 5
De leerling kan zelf diepgang geven aan opdrachten. (Bijvoorbeeld verdiepende en verbredende ik-taken)	1 2 3 4 5
De leerling brengt zelfstandig structuur aan in het werk.	1 2 3 4 5
Opmerkingen:	

* Scoren ten opzichte van het groepsgemiddelde.